

Länsstyrelserna

DAGS – Digital arbetsmarknadskunskap genom språk

Utbildningsmaterial till yrkesutbildningsfilm inom fordon

Förord

Projekt DAGS är ett samverkansprojekt mellan länsstyrelserna i Stockholms län, Södermanlands län och Arbetsförmedlingen. Projektets syfte är att tidigarelägga kopplingar och övergångar till arbete och studier bland målgrupper som står längre från arbetsmarknaden och har lägre studieprogression genom ett pedagogiskt anpassat och digitalt information- och utbildningsmaterial.

SFI har under de senaste åren haft en ökad tillströmning av elever med låg eller ingen tidigare utbildning, ofta i kombination med otillräckliga digitala kunskaper. En grupp som särskilt sticker ut är utrikes födda kvinnor som bedöms ha stora utmaningar. Många kommuner upplever stora svårigheter att möta behoven hos dessa elever¹. Detta påverkar individens förutsättningar på en allt mer tudelad arbetsmarknad. Utbildning och erfarenhet är avgörande för att en person ska bedömas som anställningsbar. Individer med låg utbildning och svag koppling till arbetsmarknaden kommer att ha fortsatt svårt att finna en varaktig plats på arbetsmarknaden. Det finns stor risk för undanträngningseffekter när konkurrensen om arbetstillfällen ökar samt att jämställdheten på arbetsmarknaden fortsatt är i obalans.

Identifierade framgångsfaktorer för att motverka segregation är bland annat att kombinera studier i svenska språket med arbetsmarknadsnära moment liksom samverkan mellan bland annat statliga sektorsmyndigheter, kommunal verksamhet och civilsamhällets aktörer. Satsningarna i projekt DAGS ska överbrygga några av dessa utmaningar i syfte att minska kunskapsgapet och korta vägen till arbete och etablering i samhället.

Att skapa hållbara strukturer för samhällsviktiga funktioner som bidrar till social hållbarhet och hållbar framtid för hela befolkningen är i linje med de globala målen i Agenda 2030. Projekt DAGS jobbar aktivt mot målpuffyllelse av mål 8 anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 4 god utbildning: säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande, mål 10 om minskad ojämlikhet och mål 5 om jämställdhet.

Den digitala arbetsmarknadsvägledningen genom språk innebär ett antal digitala produkter (filmer) med fokusområden inom utbildning och arbetsmarknad. Filmerna är framtagna med en anpassad pedagogik för målgruppen med ett kompletterande utbildningsmaterial.

Utbildningsmaterialet är uppbyggt utifrån filmerna och ämnar följa individens lärande. Det är centralt i vuxendidaktiska sammanhang att erfarenheter, åsiktsbildande lärande och handlingsförmåga att påverka sin egen framtid är i fokus. Genom att använda förebilder och

¹ Länsstyrelsernas lägesbilder av kommunernas beredskap och kapacitet 2021

andra förstärkningseffekter synliggörs individens möjlighet och egenmakt. Det samlade materialet ger en tidig och grundläggande förståelse för vägar och möjligheter till studier och arbete på svensk arbetsmarknad. Information om projektet och produkterna finns publicerade på www.arbetsformedlingen.se/play samt på länsstyrelsernas gemensamma integrationssida www.integration.lansstyrelsen.se/projekt-dags

Beatrice Ask, landshövding i Södermanlands län

Sven-Erik Österberg, landshövding i Stockholms län

Linda Schön Doroci, direktör för verksamhetsområdena Direkt,
Arbetsgivare och Arbetssökande, Arbetsförmedlingen

Innehåll

Förord	2
Fordonsutbildning	5
Fordonsutbildning	5
Intervju med Charmaine Valenzuela Larsson	6
Intervju med Dawood Ahmedi	8
Intervju med Amer Ali	10
Tankekarta	13
Gemensam tankekarta i helklass	14
Läsförståelse	15
Återberätta muntligt	19
Återberätta skriftligt	21
Lucktext	22
Hörövning	23
Presentera dig själv!	24
Intervju	25
Utbildningsmaterialet	26
Facit	26
Pedagogiska idéer	27
Läroplan	28
Mål	28
Riktlinjer	28
Kursplan för SFI	29
Utbildningens mål	29
Bedömning	29
Kunskapskrav för betyget Godkänt i kurs B	29
Vidare utbildningsmöjligheter	31
Utbildningsplikt	31
Arbetsmarknadsutbildning	31
Din kommun	31
Jobb- och utvecklingsgarantin	31
Etableringsprogrammet	32

Fordonsutbildning

Fordonsutbildning

I den här filmen ska vi titta på jobb inom fordonsverkstad och vad du behöver göra för att jobba med fordon.

Intervju med Charmaine Valenzuela Larsson

Jag heter Charmaine och jag kommer från Filippinerna och jag har bott i Sverige i sju år. När jag var i Filippinerna, jobbade jag i en telefonväxel på flygplatsen. Jag valde att studera fordon för att jag gillar att tvätta min bil. En dag bestämde jag mig för att jag ville lära mig mer och veta mer om bilar. Det är därför jag sökte fordonsutbildningen. Jag gillar att skruva och bygga ihop saker. Vad som är bra med utbildningen är att man får lära sig mycket både i teori och praktik. Om det är någonting som är svårt att förstå kommer våra lärare och hjälper oss. De är väldigt hjälpsamma och det är trevligt också. Det är bra stämning här och vi skojar lite. Eftersom svenska är mitt tredjespråk så är det lite svårt med teori. Teori är yrkesspråk som vi lär sig också. Jag tycker att jag är bra på att bygga ihop och laga saker. Jag gillar att tänka mycket. Felsökning är jättebra. Det hjälper mig också att förstå mer om bilar. Om man är en person som inte gillar att jobba med samma sak hela tiden så är fordonsbranschen bra. Ingen dag är likadan. Och tjejer, kom, tveka inte att plugga till fordonstekniker. De vill ha fler tjejer i branschen. Mitt liv om fem år? Jag vill utbilda mig mer och kanske ta en master. Om det finns något som heter master i fordonsbranschen.

Ordlista till intervju med Charmaine

Ord	Översättning
flyttade	
en telefonväxel	
flygplatsen	
tvätta	
skruva	
bygga ihop	
hjälp samma	
stämning	
laga saker	
felsökning	
tveka inte	
plugga	
master	

Intervju med Dawood Ahmedi

Jag heter Dawood och jag kommer från Afghanistan och har bott här i ungefär 13 år. Jag studerade lite grann och sen jobbade jag som snickare eller inte som snickare utan jag städade och sådana små saker. När jag fick körkort för sex år sedan hade jag en bil. En lampa gick sönder och jag visste inte vad jag skulle göra. Jag åkte till en verkstad och bytte lampan. Senare gick den sönder igen och jag tänkte fixa den jag själv. Jag fixade den och då började jag bli intresserad. Något annat gick sönder och jag började själv skruva i bilen. Men det blev alltid några skruvar över och jag visste inte vart de skulle vara. Men då började mitt intresse utvecklas och jag sökte utbildningen. Vi har en jättefin verkstad här och vi har alla möjligheter att lära oss. Här finns allt som du behöver för att skruva i bilar. Vi börjar klockan nio och tre gånger i veckan är vi i verkstaden och skruvar i bilar. På torsdagar och fredagar har vi teori i klassrummet. Vi kan vara två personer på bilarna och hjälps åt. Om vi behöver hjälp så kommer läraren och förklarar vad det är och hur det funkar. Det är inte lätt att veta vad delarna heter när du kommer från ett annat land. Våra lärare förklarar på ett korrekt sätt så att vi

förstår vad det är och vad de gör. Jag vet inte vad de olika delarna heter på mitt språk för att jag inte har jobbat som bilmekaniker i hemlandet, det är en utmaning, men det går. Jag är intresserad och jag vill veta mer om motorer. Jag vill utveckla mig inom yrket. Mitt tips till andra är att göra det ni tycker om. Om ni är intresserade så är det bara att söka. Om fem år hoppas jag att jag hamnar på större verkstäder, som BMW och Audi.

Ordlista till intervju med Dawood

Ord	Översättning
lite grann	
snickare	
körkort	
en lampa	
gick sönder	
fixa	
utvecklas	
möjligheter	
en utmaning	

Intervju med Amer Ali

Jag heter Amer Ali. Jag kom från Syrien men jag är från Palestina. Jag har bott här i ungefär sex år. I hemlandet jobbade jag med farsan. Han hade en svetsverkstad. Jag jobbade med honom när jag var ung och sprang mellan hans fötter. Jag jobbar som lastbilstekniker på en verkstad här i Luleå. Jag trivs bra på jobbet. Jag pluggade i två år och det var en bra utbildning. Jag älskar att skruva och jag har stort intresse av bilar. Jag växte upp med min farsa och han brukade fixa sin egen bil. Jag gav honom alltid verktyg och var runt honom så jag har haft det här intresset sen jag var liten. Nu hoppas jag att jag kan bygga en egen projektbil. Vi börjar jobba klockan sju på morgonen men min dag börjar klockan 04.30. Då vaknar jag, fixar lite kaffe, äter frukost och pratar med familjen. Jag måste kolla läget med dem för att de inte bor här med mig. Sen går jag in i verkstaden, byter om, tar arbetsordrar och börjar reparera bilar så fort som möjligt. Om fem år är jag förhoppningsvis företagare. Jag kanske har ett åkeri med lastbilar med en liten verkstad. Den här branschen har ett stort behov av nya mekaniker. Det här är en framtidsbransch. Satsa på det här yrket!

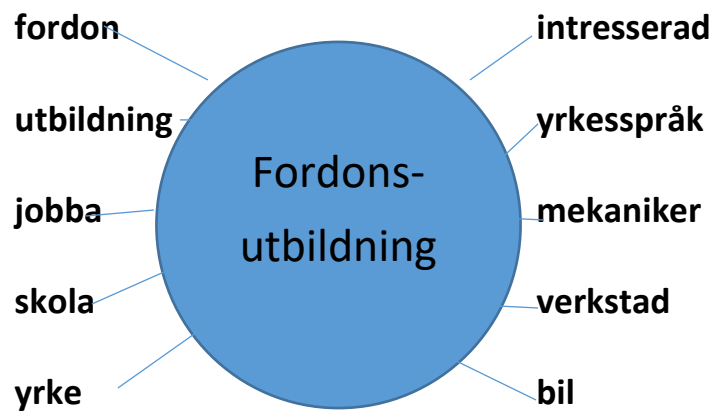
Ordlista till intervju med Ali

Ord	Översättning
farsan	
en svetsverkstad	
lastbilstekniker	
växte upp	
projektbil	
arbetsordrar	
reparera	
åkeri	
lastbilar	
framtidensbransch	
satsa	

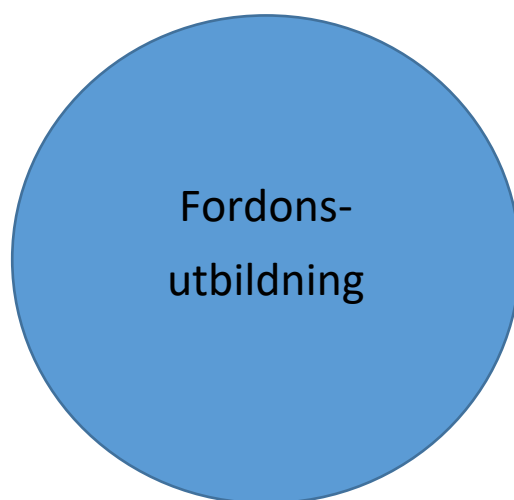
Ordlista till hela filmen

Ord	Översättning
jobba	
fordon	
fordonsverkstad	
teori	
praktik	
utbildning	
yrkesspråk	
verkstad	
yrke	
mekaniker	

Tankekartan

Gemensam tankekarta i helklass

Läsförståelse

Programledare: Margret Atladottir

Hon heter Margret. Hon pratar om jobb inom fordonsverkstad. Hon pratar om att jobba med bilar och motorer. Margret frågar: Vill du jobba med fordon? Hon har en svart klänning på sig. Hon är inomhus. Hon är på en verkstad.

Frågor.

1. Vad heter hon?

2. Vad pratar hon om?

3. Vad frågar hon?

4. Vad har hon för kläder på sig?

5. Var är hon?

Intervju med Charmaine

Hon heter Charmaine. Hon kommer från Filipinerna. Hon studerar på fordonsutbildningen. Hon skruvar och lagar bilar. Hon studerar också yrkesspråk i skolan. Charmaine tycker om att skruva i bilar och göra felsökningar. I framtiden vill hon studera till master inom fordon.

Frågor.

1. Vad heter hon?

2. Varifrån kommer hon?

3. Var studerar hon?

4. Vad gör hon?

5. Vad tycker hon om?

6. Vad vill hon göra i framtiden?

Intervju med Dawood

Han heter Dawood. Han kommer från Afghanistan. Han studerar på fordonsutbildningen. Han lär sig laga bilar. Han tycker att det är svårt att lära sig namnen på alla delar i en bil. Dawood tycker om skolans verkstad. I framtiden vill han jobba på stora verkstäder som BMW.

Frågor.

1. Vad heter han?

2. Varifrån kommer han?

3. Vad lär han sig?

4. Vad tycker han är svårt?

5. Vad vill han göra i framtiden?

Intervju med Amer

Han heter Amer. Han kommer från Palestina. Han studerade på fordonsutbildningen. Han jobbar på en verkstad som lastbilstekniker. Han tycker om bilar och vill göra en egen projektbil. I framtiden vill han ha eget åkeri.

Frågor.

1. Vad heter han?

2. Varifrån kommer han?

3. Vad jobbar han som?

4. Vad tycker han om?

5. Vad vill han göra i framtiden?

Återberätta muntligt

Vad berättar Charmaine i filmen? Berätta med egna ord.

Vad berättar Dawood i filmen? Berätta med egna ord.

Vad berättar Amer i filmen? Berätta med egna ord.

Vad handlar hela filmen om? Berätta med egna ord.

Återberätta skriftligt

Vad handlar filmen om? Skriv med egna ord.

Lucktext

Välj bland orden i rutan. Du ska använda alla orden.

söka yrkessvenska verkstad bilar skruva

Tycker du om _____? Du kan _____ en yrkesutbildning inom fordon och jobba på en _____. Du lär dig laga bilar och _____. När du jobbar på en verkstad ska du till exempel _____ i bilar.

Hörövning

Intervju med Amer Ali. Lyssna på intervjun som börjar 7:07 – 8:50 minuter in i filmen och svara på frågorna.

1) Vad heter han?

2) Hur länge studerade han?

3) Vad jobbar han som?

4) Varför tycker han om bilar?

5) Vad vill han göra i framtiden?

Presentera dig själv!

Svara på frågorna!

Vad heter du?

Varifrån kommer du?

Vad studerar du?

Vad vill du göra i framtiden?

Presentera dig själv.

Jag heter _____ och jag kommer från

_____. Jag studerar _____. I framtiden

vill jag _____.

Intervju

Intervjua varandra.

Hej, vad heter du?

Varifrån kommer du?

Vad studerar du?

Vad vill du göra i framtiden?

Presentera varandra. Skriv svaren från din intervju.

Hej, hon/han heter _____ och

hon/han kommer från _____ . Hon/han

studerar _____ . I framtiden

vill hon/han _____

Utbildningsmaterialet

Materialet är tänkt för lärare och ledare att använda såsom det passar gruppen. Komplettera ord till ordlistan och tankekartan vid behov.

Facit

Läsförståelse - facit

Text: Margret. Frågor och svar.

1. Vad heter hon? Hon heter Margret.
2. Vad pratar hon om? Hon pratar jobb inom fordonsverkstad.
Hon pratar också om att jobba med bilar och motorer.
3. Vad frågar hon? Hon frågar om du vill jobba med fordon.
4. Vad har hon för kläder på sig? Hon har en svart klänning.
5. Var är hon? Hon är inomhus på en verkstad.

Text: Charmaine. Frågor och svar.

1. Vad heter hon? Hon heter Charmaine.
2. Varifrån kommer hon? Hon kommer från Filippinerna.
3. Vad studerar hon? Hon studerar på fordonsutbildningen.
4. Vad gör hon? Hon skruvar och lagar bilar.
5. Vad tycker hon om? Hon tycker om att skruva i bilar och göra felsökningar.
6. Vad vill hon göra i framtiden? Hon vill studera till master inom fordon.

Text: Dawood. Frågor och svar.

1. Vad heter han? Han heter Dawood.
2. Varifrån kommer han? Han kommer från Afghanistan.
3. Vad lär han sig? Han lär sig laga bilar.
4. Vad tycker han är svårt? Han tycker att det är svårt att lära sig namnen på alla delar i en bil.
5. Vad vill han göra i framtiden? Han vill jobba på stora verkstäder som BMW.

Text: Amer. Frågor och svar.

1. Vad heter han? Han heter Amer.
2. Varifrån kommer han? Han kommer från Palestina.
3. Vad jobbar han som? Han jobbar som lastbilstekniker.
4. Vad tycker han om? Han tycker om bilar.
5. Vad vill han göra i framtiden? Han vill ha eget åkeri.

Lucktext – facit

Tycker du om bilar? Du kan söka en yrkesutbildning inom fordon och jobba på en verkstad. Du lär dig laga bilar och yrkessvenska. När du jobbar på en verkstad ska du till exempel skruva i bilar.

Hörövning – facit

Hörövningen är till intervjun med Amer Ali som börjar 7:07 – 8:49 minuter in i filmen.

1. Vad heter han? Han heter Amer Ali.
2. Hur länge studerade han? Han studerade i två år.
3. Vad jobbar han som? Han jobbar som lastbilstekniker.
4. Varför tycker han om sitt jobb? När han var liten jobbade han med sin farsa på en svetsverkstad.
5. Vad vill han göra i framtiden? Han vill ha ett eget åkeri med verkstad i.

Pedagogiska idéer

Eleverna skriver en presentation om sig själv. Eleverna presenterar sig själva inför klassen. Eleverna intervjuar varandra. Eleverna presenterar sin klasskamrat. Eleverna skriver sina presentationer på datorn. Samla alla presentationer med bilder på varje elev och elevpar som intervjuat varandra.

Filma elevernas presentationer och klipp ihop med till exempel iMovie.

Läroplan

Valda utdrag från Vuxenutbildningens uppdrag Vuxenutbildningen ska förmedla kunskaper och stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället. Den syftar också till att möjliggöra fortsatta studier (...) I ett allt mer digitaliserat samhälle ska vuxenutbildningen också bidra till att utveckla elevernas *digitala kompetens*. (...) samarbete med arbetslivet, Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadens parter är av betydelse för yrkesutbildningens kvalitet och för elevens fortsatta etablering på arbetsmarknaden. Det är vuxenutbildningens ansvar att varje elev kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande (...) och har kunskaper om samhälls- och arbetsliv, arbetsmarknaden (...). Det är särskilt viktigt att vuxenutbildningen samarbetar med arbetslivet när det gäller yrkesutbildning.

Mål

Vuxenutbildningens mål är att varje elev får information om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov, medvetet kan ta ställning till fortsatta studie- och yrkesinriktning (...) och har kännedom om möjligheter till vidare utbildning, praktik och arbete i Sverige (...).

Riktlinjer

Personalen ska, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke (...), informera och vägled eleverna inför deras val av kurser, vidare utbildning och yrkesverksamhet (...) samt bidra till att presumtiva elever får information om olika utbildningsmöjligheter.

Det pedagogiska arbetet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att (...) studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som vuxenutbildningen erbjuder samt inför val av framtida utbildningar och yrke (...).

Kursplan för SFI

Utbildningens mål

Genom undervisningen i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare ska eleven ges förutsättningar att utveckla

- sin förmåga att läsa och skriva svenska,
- sin förmåga att tala, lyssna och samtala på svenska,
- sin förmåga att förstå talad och skriven svenska,
- sin förmåga att anpassa språket till olika syften, mottagare och situationer,
- sin förmåga att använda digital teknik och relevanta verktyg för lärande och kommunikation,

samt ska eleven också ges möjlighet att utveckla sin interkulturella kompetens genom att reflektera över egna kulturella erfarenheter och jämföra dem med företeelser i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv i Sverige. Undervisningen ska även bidra till att eleven utvecklar sin kompetens att använda digital teknik, relevanta verktyg och medier för information, kommunikation och lärande.

Bedömning

Utgångspunkten för bedömningen ska vara elevens förmåga att använda det svenska språket på ett begripligt sätt för olika syften i vardags-, samhälls-, och arbetsliv samt fortsatta studier

Kunskapskrav för betyget Godkänt i kurs B

Följande kunskapskrav möts av filmerna och utbildningsmaterialet.

Hörförståelse

Eleven kan förstå korta och tydliga muntliga instruktioner (...). Eleven förstår korta återberättade händelser, samtal, information och anpassade nyheter om välbekanta ämnen.

Läsförståelse

Eleven läser och förstår enkla texter i vanliga situationer i vardagslivet. Eleven läser och förstår anpassade berättande och beskrivande texter om välbekanta ämnen, konkret information (..).

Muntlig interaktion

Eleven kan kommunicera med stöd i vanliga situationer i vardagslivet. Eleven deltar i enkla samtal om välbekanta ämnen. I samtal framför och reagerar eleven på påståenden, åsikter och önskemål samt ställer och besvarar frågor på ett sätt som till viss del upprätthåller samtalet.

Muntlig produktion

Eleven kommunicerar med stöd och med ett enkelt språk i vanliga situationer i vardagslivet. Eleven berättar i enkel form om personliga erfarenheter och om välbekanta personer, platser och händelser.

Skriftliga färdigheter

Eleven skriver enkla och begripliga korta meddelanden, hälsningar och texter om sig själv och upplevda händelser.

(SKOLFS 2021:61 6) (www.skolverket.se)

Vidare utbildningsmöjligheter

Hur gör du för att utbilda dig till ett yrke? Vägen till ett yrke kan se väldigt olika ut. Att vägen till ett yrke ser olika ut beror på att det är olika för olika personer.

Utbildningsplikt

Om du omfattas av utbildningsplikten så söker du de utbildningar som ingår i utbildningsplikten. Kontakta Arbetsförmedlingen eller din kommun för att ta reda på mer om det!

Arbetsmarknadsutbildning

Om du är inskriven på Arbetsförmedlingen kan det finnas möjlighet för dig att gå en Arbetsmarknadsutbildning. Fråga Arbetsförmedlingen om du har möjlighet till det.

Din kommun

En annan vanlig väg är att vända sig till kommunen där man bor och gå en utbildning genom kommunen. Men det finns många kommuner i Sverige och de olika kommunerna har olika utbildningar. En utbildning som finns i en kommun finns inte alltid i en annan kommun. Genom kommunen kan du tex läsa en yrkesutbildning eller kurser på grundskole- eller gymnasial nivå. Om du är intresserad av det: Ta kontakt med din kommun och fråga vilka utbildningar som finns för just dig.

Jobb- och utvecklingsgarantin

Jobb- och utvecklingsgarantin är ett arbetsmarknadspolitiskt program och ingår i Arbetsförmedlingens ordinarie utbud av arbetsmarknadspolitiska insatser, program och tjänster. För att en arbetssökande ska kunna ta del av programmet ska personen vara inskriven på Arbetsförmedlingen och ha varit arbetslös i minst 12 månader (har

man aldrig arbetat i Sverige är det en kvalificeringsgrund). Genom att vara inskriven i Jobb- och utvecklingsgarantin tillgängliggörs i princip hela Arbetsförmedlingens tjänsteutbud (undantag kan finnas) som exempelvis arbetsmarknadsutbildningar, olika former av anställningsstöd och praktik m.m. Personen måste vara aktivt arbetsökande. Under inskrivningstiden får personen aktivitetsstöd från Försäkringskassan. För att få mer information samt ta reda på om en person är kvalificerad för programmet krävs kontakt med Arbetsförmedlingen för en individuell arbetsmarknadspolitisk bedömning. För mer information kontakta Arbetsförmedlingen och/eller läs mer här: [Jobb- och utvecklingsgarantin - Arbetsförmedlingen \(arbetsformedlingen.se\)](http://arbetsformedlingen.se)

Etableringsprogrammet

Etableringsprogrammet är ett arbetsmarknadspolitiskt program som ingår i Arbetsförmedlingens ordinarie utbud av arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Den som nyligen kommit till Sverige och fått uppehållstillstånd på någon av följande grunder: flykting, skyddsbehövande eller anhörig till de tidigare nämnda samt fyllt 20 år kan ingå i Etableringsprogrammet. Genom etableringsprogrammet får den arbetslösa del av större delen av Arbetsförmedlingens insatser så som arbetsmarknadsutbildningar, praktik och anställningsstöd. Under tiden i etableringsprogrammet får den arbetslösa etableringsersättning. För att få mer information samt ta reda på om en person är kvalificerad för programmet krävs kontakt med Arbetsförmedlingen för en individuell arbetsmarknadspolitisk bedömning. För mer information kontakta Arbetsförmedlingen och/eller läs mer här: [Etableringsprogrammet - Arbetsförmedlingen \(arbetsformedlingen.se\)](http://arbetsformedlingen.se)

